

ЯК БЕЗОПЛАТНО ОТРИМАТИ ДОПОМІЖНІ ЗАСОБИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЗА ДЕРЖАВНОЮ ПРОГРАМОЮ

Постанова №321 КМУ,
перелік допоміжних
засобів реабілітації

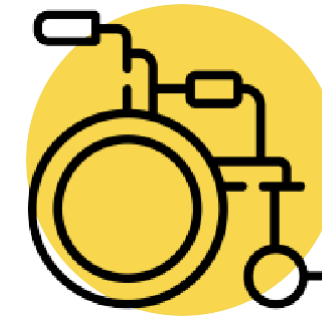

Що таке допоміжні засоби реабілітації (ДЗР)?

Протезно-ортопедичні вироби:

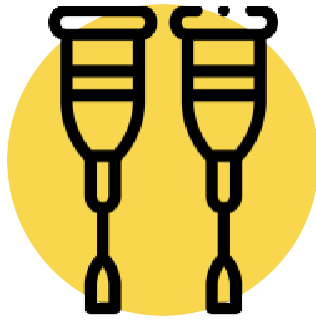
- протези верхніх та нижніх кінцівок;
- ортези на хребет;
- ортези на верхні та нижні кінцівки;
- ортопедичне взуття, протези молочної залози.

Засоби для пересування:

- різні типи крісел колісних (крісла-каталки, низькоактивні, середньоактивні, активні, багатофункціональні, дорожні, з електроприводом, електроскутери, дошки для пересування, триколісні велосипеди);
- підйомники пересувні та стаціонарні.

Що таке допоміжні засоби реабілітації (ДЗР)?

Допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому:

- палиці, в тому числі білі тростини;
- милиці (ліктьові, пахові, з опорою на передпліччя);
- ходунки-рамки;
- ходунки на колесах;
- кошики (стільці) для перенесення.

Спеціальні засоби для орієнтування, спілкування та обміну інформацією:

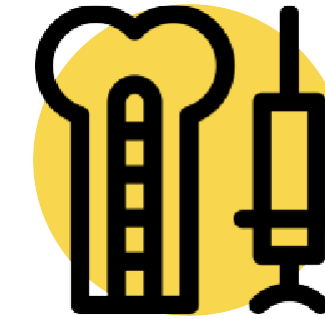
- мобільні телефони;
- планшети;
- годинники (механічні, електронні);
- світові сигналізатори;
- диктофони;
- аудіоплеєри.

Що таке допоміжні засоби реабілітації (ДЗР)?

Меблі та оснащення:

- столи (робочі, приліжкові, столи-парти);
- стійки (похилі, стійки-парти);
- вертикалізатори;
- меблі для сидіння (стільці, табурети);
- ліжка з механічним або електричним приводом;
- матраци протипролежневі;
- стінки шведські;
- поручні для ванної кімнати.

Спеціальні засоби для самообслуговування та догляду:

- протипролежневі подушки;
- чохли;
- крісла-стільці з гігієнічним отвором;
- сидіння для ванни;
- сидіння для душу;
- східці;
- підставки для ванни.

Хто має право на отримання безкоштовних допоміжних засобів реабілітації?

Усі особи, що потребують допоміжних засобів реабілітації, незалежно від статусу та віку, за наявності медичних показань для забезпечення такими засобами.

Ветерани та особи з інвалідністю з числа іноземців, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, та особи, яких визнано біженцями чи особами, які потребують додаткового захисту.

Яка процедура оформлення допоміжних засобів реабілітації?

1. Встановлення потреби за медичними показаннями

Потребу визначають:

- лікарсько-консультативні комісії (ЛКК),
- військово-лікарські, медичні комісії (ВЛК),
- лікарсько-експертна комісія ДСНС (ЛЕК),
- мультидисциплінарні реабілітаційні команди (МДРК),
- експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (ЕКОПФО).

За результатами огляду особи зазначеними уповноваженими установами визначається потреба у формі документа - Висновку щодо необхідності забезпечення допоміжними засобами реабілітації.

Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи надають витяг з рішенням та рекомендаціями

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Отримати необхідні засоби реабілітації **можливо** вже на початку реабілітації.

Для цього у **першому висновку** ВЛК/ЛКК/ЛЕК/МДРК або команди з оцінювання повсякденного функціонування **необхідно** зазначити повний перелік ДЗР.

Важливо, щоб лікар вказав у висновку **всі необхідні засоби** відповідно до класифікатора.

Форма висновку

Особлива роль МДРК

Якщо **підбір і призначення** протезу здійснювала **МДРК**, протез видається особі або її законному представнику після примірки та перевірки можливості особи користуватися таким протезом на **зборах МДРК в закладі охорони здоров'я**, що засвідчується підписом керівника такої команди в акті приймання-передачі робіт, підписаному керівником (уповноваженою ним особою) суб'єкта господарювання та особою або її законним представником.

Факт готовності **учасника бойових дій** до протезування **виробами підвищеної функціональності**, та/або спеціальним виробом для занять спортом без попереднього проведення первинного протезування підтверджується записом **МДРК** про необхідність забезпечення учасника бойових дій саме виробом підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, та/або спеціальним виробом для занять спортом (із зазначенням коду згідно з **ДСТУ EN ISO 9999:2021** (EN ISO 9999:2016, IDT; ISO 9999:2016, IDT) допоміжного засобу реабілітації та **найменування виробу** (засобів реабілітації - клас, підклас, вид, підвид) у висновку про необхідність забезпечення особи.

Приклад ~~не~~якісного забезпечення особи з втратою нижньої кінцівки

Ініціація потреби

Перебування у лікувальному закладі.
Початок реабілітації.

Проходження комісії та висновок на забезпечення

ВЛК/ЛКК/ЛЕК/МДРК/ЕКОПФО проводять первинний огляд

У висновку не вказано нічого, окрім направлення на забезпечення:

- Протез стегна (протези після ампутації вище від колінного суглобу) - 06 24 15

Отримання статусу особи з інвалідністю

Повторна комісія. Направлення на інші допоміжні засоби реабілітації.
У висновку вказано направлення на забезпечення:

- Вкладиш силіконової композиції для кукси нижньої кінцівки – 06 24 40;
- Комплект чохлів 09 06 18;
- Милиці – 12 03 12;
- і т. д.

Перебування у лікувальному закладі.
Початок реабілітації.

ВЛК/ЛКК/ЛЕК/МДРК/ЕКОПФО проводять первинний огляд
У висновку вказано направлення на забезпечення:

- Протез стегна (протези після ампутації вище від колінного суглобу) - 06 24 15;
- Вкладиш силіконової композиції для кукси нижньої кінцівки – 06 24 40;
- Комплект чохлів 09 06 18;
- Низькоактивне крісло колісне з подвійним ручним керуванням – 12 22 03;
- Милиці – 12 03 12;
- Додатково необхідні засоби реабілітації *

Повторна комісія.
Направлення на інші допоміжні засоби реабілітації

2.

Подання документів на отримання ДЗР

Документи подаються:

- особисто або через законного представника,
- у паперовій або електронній формі,

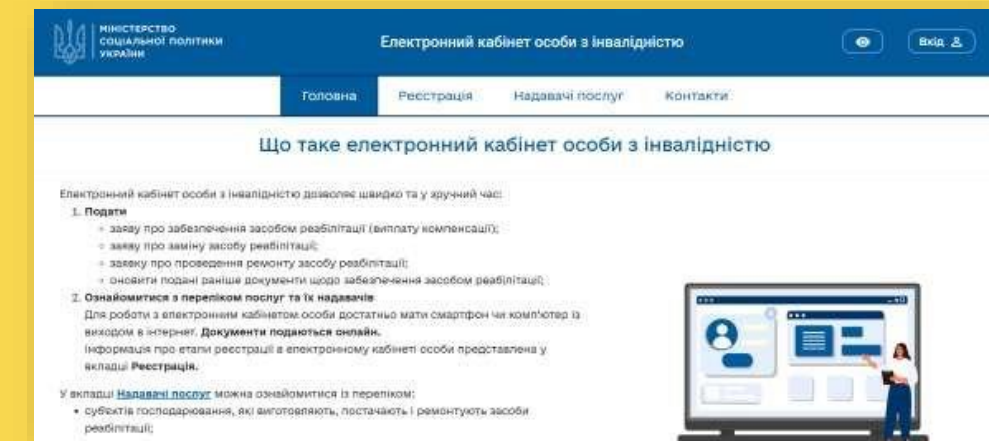
Дистанційно:

- через електронний кабінет особи,
- через веб-портал електронних послуг Мінсоцполітики.

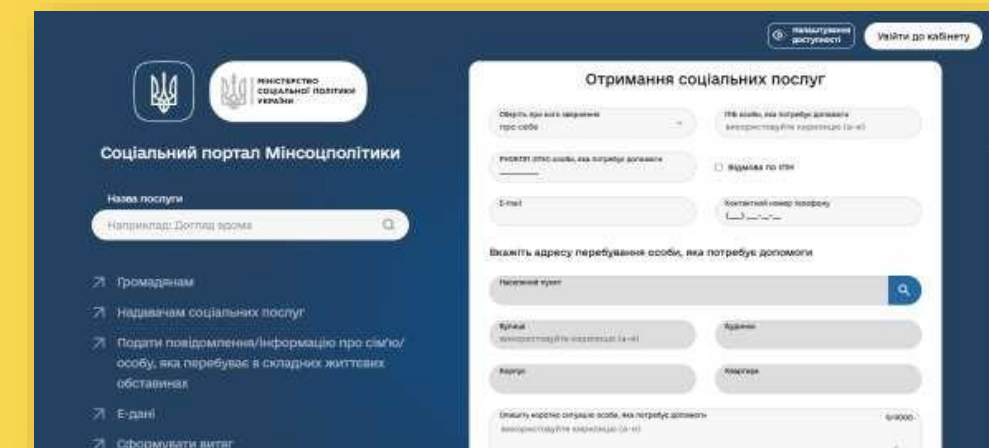
Очно:

- до центру надання адміністративних послуг (ЦНАП),
- органу соціального захисту населення,
- територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю,
- до уповноваженої особи з питань соціального захисту виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.

ДИСТАНЦІЙНО

Електронний кабінет особи
ek-cbi.msp.gov.ua

Веб-портал електронних
послуг Мінсоцполітики
soc.gov.ua

3.

Вибір підприємства

Людина самостійно обирає підприємство, яке здійснює забезпечення осіб засобами реабілітації за державні кошти.

Перелік таких підприємств розміщений на сайті Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю

4.

Підготовка замовлення

Підприємство:

- формує замовлення,
- укладає договір з територіальним відділенням Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю,
- виготовляє та постачає виріб.

5.

Підписання акту виконаних робіт

Людина отримує виріб та підписує акт, після чого підприємство отримує оплату за виконану роботу.

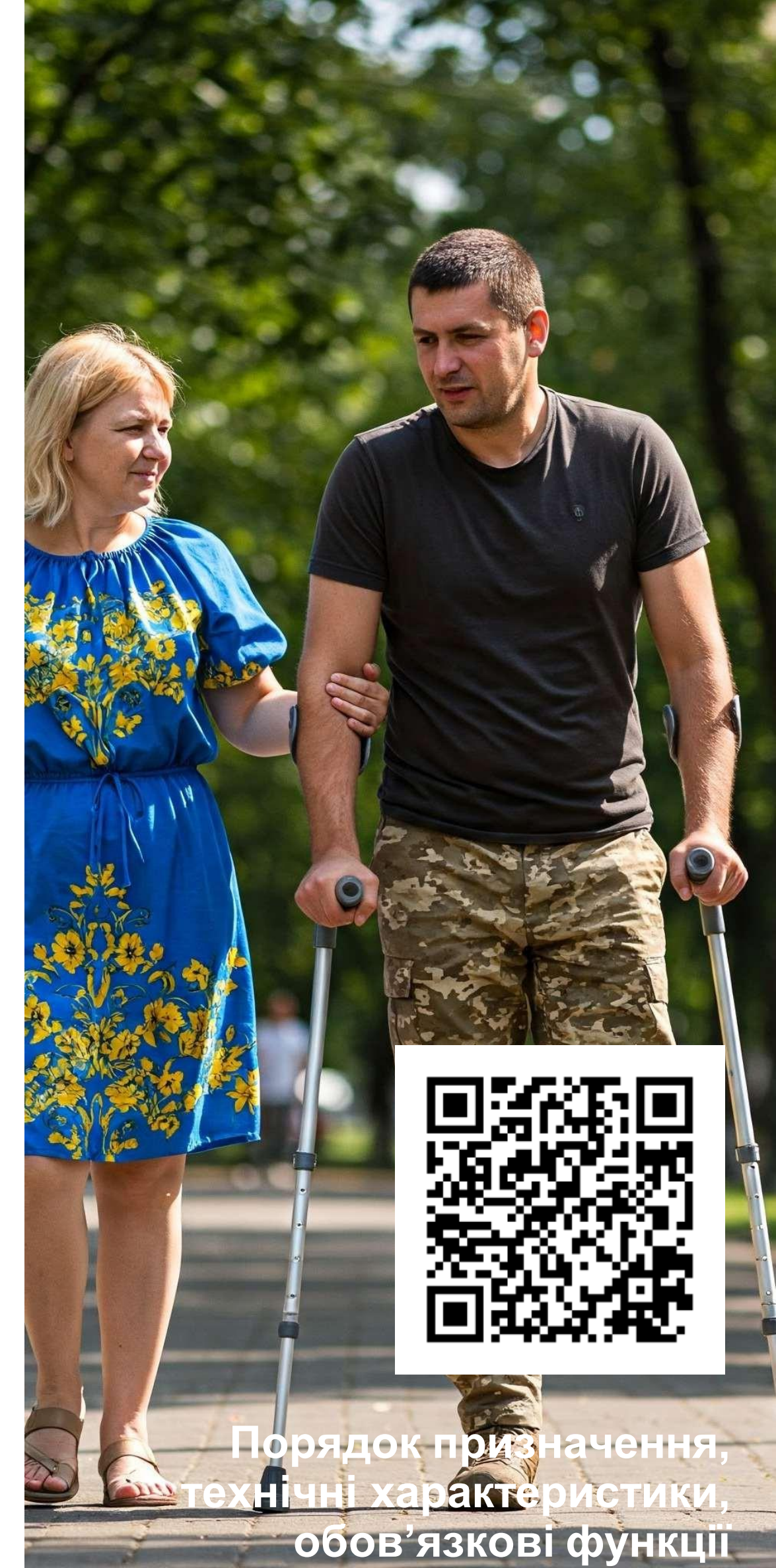

Перелік протезних
підприємств

Допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому

Особи з інвалідністю, діти з інвалідністю, військовослужбовці, постраждалі, потерпілі від нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань, особи з інвалідністю з числа іноземців, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, та особи, яких визнано біженцями чи особами, які потребують додаткового захисту, забезпечуються відповідно до їх функціональних можливостей:

- засобами для ходіння, керовані однією рукою;
- засобами для ходіння, керовані обома руками;
- допоміжними засобами для переміщення або перенесення.

Порядок призначення,
технічні характеристики,
обов'язкові функції

Палиці - 12 03 03

3
роки

Показання щодо призначення:

патологічні стани, що супроводжуються затрудненою ходою з обмеженням здатності до пересування I-II ступеня при збереженні функції або легкому обмеженні функції верхніх кінцівок.

Ручні вироби, що підтримують і забезпечують рівновагу користувача під час ходіння, які мають руків'я без опори для передпліччя, одну ніжку та один наконечник.

Палиці тактильні (білі тростини) - 12 39 03

3
роки

Показання щодо призначення:

стійке порушення функції зору одного ока або ока, яке краще бачить, III ступеня (високий ступінь слабкозорості: гострота зору 0,05-0,1 та/або концентричне звуження поля зору до 20°) або IV ступеня (абсолютна або практична сліпота: гострота зору 0-0,04 та/або концентричне звуження поля зору до 10°).

Довгі тростини для навігації та ідентифікації під час ходіння.

Палиці з трьома або більше ніжками - 12 03 16

3
роки

Показання щодо призначення:

патологічні стани, що супроводжуються затрудненою ходою з обмеженням здатності до пересування I-II ступеня при збереженні функції або легкому обмеженні функції верхніх кінцівок, за умови часткової здатності до підтримування рівноваги, балансування, координації рухів.

Вироби для ходіння, що забезпечують підтримку та рівновагу, які мають руків'я, вертикальну опору та три чи більше ніжок з наконечниками.

Милиці ліктьові – 12 03 06 (2 одиниці)

4
роки

Показання щодо призначення:

- *набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- *наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- *паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Ручні вироби, що забезпечують підтримку та рівновагу під час ходіння, які мають опору під ліктьовий суглоб, вертикальну опору, руків'я та наконечник(и).

Милиці з опорою на передпліччя - 12 03 09 (2 одиниці)

4
роки

Показання щодо призначення:

- набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Ручні вироби, що забезпечують підтримку та рівновагу під час ходіння, які мають горизонтальну опору для передпліччя, руків'я, вертикальну опору та один наконечник.

Милиці пахвові – 12 03 12 (2 одиниці)

4
роки

Показання щодо призначення:

- *набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- *наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- *паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Ручні вироби, що забезпечують підтримку та рівновагу під час ходіння, які мають опору для пахвової западини, вертикальну опору, руків'я та наконечник(и).

Ходунки-рамки - 12 06 03

4
роки

Показання щодо призначення:

- *набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- *наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- *паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Рамки, які людина піднімає для переміщення, що дає змогу підтримувати повну вагу тіла та стабільність і рівновагу під час ходіння чи в положенні стоячи, з руків'ями, без опори на передпліччя та чотирма ніжками з наконечниками, чи з двома ніжками й двома роликами/колесами.

Ходунки на колесах – 12 06 06

4
роки

Показання щодо призначення:

- *набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- *наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- *паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Вироби для ходіння, які можна переміщувати, штовхаючи чи протягуючи, що дає можливість зберігати стійкість і рівновагу особі під час ходіння, та мають руків'я й три чи більше ніжок з роликами/колесами.

Ходунки-стільці – 12 06 09

4
роки

Показання щодо призначення:

- *набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- *наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- *паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Вироби з колесами та сидінням або ременем, які підтримують тіло під час ходіння, з опорою на передпліччя чи без неї.

Ходунки-столи - 12 06 12

4
роки

Показання щодо призначення:

- набута або вроджена відсутність нижніх кінцівок на будь-якому рівні (за винятком пальців);*
- наслідки захворювань хребта та спинного мозку та/або нижніх кінцівок;*
- паралітичне ураження м'язів нижніх кінцівок і тулуба.*

Вироби з колесами, наконечниками та опорним столом чи опорою на передпліччя, які штовхають уперед обіруч, можливо разом з верхньою частиною тіла.

КОШИКИ (СТІЛЬЦІ) для перенесення - 12 31 18

10
років

Показання щодо призначення:

- *стійкі виражені порушення статико-динамічних функцій;*
- *неможливість самотійного пересідання користувача.*

Вироби для переміщення людини з одного місця на інше, які носять один або кілька помічників.

Типи крісел колісних

Особи з інвалідністю, діти з інвалідністю, військовослужбовці, постраждалі, потерпілі від нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань, особи з інвалідністю з числа іноземців, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, та особи, яких визнано біженцями чи особами, які потребують додаткового захисту, забезпечуються відповідно до їх функціональних можливостей кріслами колісними таких видів:

- крісло-каталка;
- низькоактивне крісло колісне;
- середньоактивне крісло колісне;
- активне крісло колісне;
- багатофункціональне крісло колісне;
- крісло колісне з електроприводом;
- електроскутер;
- дорожнє крісло колісне;
- повзуни, дошка для пересування (коляска малогабаритна);
- триколісний велосипед.

Порядок призначення,
технічні характеристики,
обов'язкові функції

Типи крісел колісних: крісло каталка - 12 22 18

Засіб для переміщення користувача за допомогою супроводжуючої особи. Характеризується обмеженими можливостями у позиціонуванні користувача (неможливістю регулювання системи опори тіла), обладнаний ручками та може бути обладнаний гальмівною системою для її використання супроводжуючою особою.

Крісла-каталки поділяються на базові та з поліпшеним механізмом складання для дітей з інвалідністю (базові).

Типи крісел колісних:

низькоактивне крісло колісне з подвійним ручним керуванням - 12 22 03

низькоактивне крісло колісне з одnobічним ручним керуванням - 12 22 09

Засіб для самостійного пересування користувача в приміщенні та частково на вулиці і перебування в ньому до 3 годин на день. Характеризується можливістю самостійного керування ним за допомогою обох рук або однієї руки (за умови встановлення пристрою для керування однією рукою) та неможливістю індивідуальної адаптації системи сидіння.

Низькоактивні крісла колісні поділяються на базові, з гігієнічним отвором (базові), з пристроєм для керування однією рукою (базові).

Типи крісел колісних:

середньоактивне крісло колісне з подвійним ручним керуванням - 12 22 03

середньоактивне крісло колісне з одnobічним ручним керуванням - 12 22 09

Засіб для самостійного пересування користувача в приміщенні та на вулиці та перебування у ньому понад 3 години на день. Характеризується можливістю самостійного керування ним за допомогою обох рук або однієї руки (за умови встановлення пристрою для керування однією рукою), індивідуального налаштування системи опори тіла, колісної бази, додаткових опцій.

Середньоактивні крісла колісні поділяються на базові та з пристроєм для керування однією рукою (базові).

Типи крісел колісних: активне крісло колісне - 12 22 03

Засіб для самотійного пересування користувача та перебування у ньому понад 5 годин на день. Характеризується більшою порівняно з вищезазначеними засобами кількістю опцій для врахування антропометричних даних користувача та адаптації до його особливостей і потреб, ергономічністю, можливістю індивідуального налаштування системи опори тіла, колісної бази, системи сидіння та додаткових опцій.

Активні крісла колісні поділяються на базові і підвищеної надійності та функціональності.

Типи крісел колісних:

багатофункціональне крісло колісне, яким керує користувач - 12 22 03

багатофункціональне крісло колісне, яке штовхає помічник - 12 22 18

Засіб зі спеціальним додатковим оснащенням для переміщення в межах будівель та поза будівлями користувачів в ослабленому стані та перебування в ньому до 8 годин на день. Характеризується збільшеною вагою за рахунок спеціального додаткового оснащення залежно від індивідуальних потреб користувача, можливістю забезпечення пасивної зміни положення тіла та додаткової підтримки, мінімальним самотійним використанням користувачем крісла колісного та у більшості випадків не використовується без участі супроводжуючої особи.

Багатофункціональні крісла колісні поділяються на базові, з поліпшеним механізмом складання (базові), з можливістю зміни кута нахилу системи опори тіла (базові), реклайнери (базові), з можливістю зміни кута нахилу системи опори тіла підвищеної надійності та функціональності.

Не допускається призначення двох багатофункціональних крісел колісних з однаковими обов'язковими функціями (призначаються різні підвиди багатофункціональних крісел колісних).

Типи крісел колісних: крісло колісне з електроприводом - 12 23 06

Засіб для самостійного пересування користувача у приміщенні та на вулиці за допомогою спеціального привода та систем керування. Характеризується можливістю самостійного керування за допомогою пульта із сервоприводом із базовими функціями та/або можливістю його програмування.

Крісла колісні з електроприводом поділяються на базові (що не призначені для використання на автомобільних дорогах загального користування) та дорожні (базові).

Типи крісел колісних: дорожнє крісло колісне - 12 22 06

Засіб для самостійного пересування користувача на вулиці за допомогою м'язової сили, що прикладається до важелів або інших деталей механічного привода. Зазвичай характеризується неможливістю індивідуальної адаптації системи сидіння, може бути оснащено регульованими частинами (підніжками, підлокітниками, спинкою, підголівником), які дають змогу адаптувати положення тіла та забезпечують комфорт при тривалому використанні.

Дорожні крісла колісні поділяються на базові та активні (базові).

Електроскутер – 12 23 06

Засіб зі спеціальним приводом та системою керування для самостійного пересування користувача на вулиці. Характеризується можливістю самостійного керування за допомогою рульової колонки, обладнаний системою опори тіла, що обертається, та сидінням без спеціальних елементів, призначений тільки для користувачів, які можуть самостійно контролювати положення тулуба у кріслі колісному.

Триколісні велосипеди з ножним приводом - 12 18 06

Триколісні велосипеди з ручним приводом - 12 18 09

Засіб для самостійного пересування користувача на вулиці за допомогою м'язової сили рук або ніг, що прикладається до педалей велосипеда, або за допомогою супроводжуючої особи, яка використовує ручку для супроводу/керування. Зазвичай характеризується неможливістю індивідуальної адаптації системи сидіння.

Гарантійні зобов'язання

Як правило, вироби мають гарантійний строк експлуатації від одного до двох років. Гарантійний строк може бути і більшим. Протягом цього періоду постачальник/виробник зобов'язаний виконувати гарантійний супровід та ремонт виробу.

Гарантійний строк експлуатації виробу вказаний в інструкції щодо його застосування, яка видається разом з виробом.

Можливість компенсації

За бажанням людина може самостійно придбати ДЗР, призначений їй відповідно до показань, навіть якщо він виготовлений за кордоном, та отримати компенсацію в межах граничної ціни на відповідний засіб реабілітації. Для цього необхідно звернутися до територіального відділення Фонду та надати правильно оформлений розрахунковий документ, що підтверджує придбання виробу.

Розрахунковими документами є оригінали касово-прибуткових ордерів, фіскальних чеків, платіжних інструкцій, квитанцій про сплату.

Рекомендації

Протези верхніх та нижніх кінцівок потребують постійного догляду, регулярного технічного обслуговування та налаштування, тому протезуватися рекомендується ближче до постійного місця проживання, щоб мати постійний контакт зі своїм протезистом. Це допоможе людині в найкоротший термін та якнайкраще підлаштувати протезний виріб під себе.

Не підписуйте акт виконаних робіт, поки допоміжний засіб реабілітації не буде зручним для вас.

Контакти

Для детальної інформації звертайтеся до місцевих органів соціального захисту населення, ЦНАПів або територіальних відділень Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

Контакти відділень Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю

ФОНД СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Інформаційні канали Фонду

